

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra . . . 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra . . . 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

Megjegyzések az állami anyakönyvvezetéshez.

I.

Legnagyobb figyelemmel olvastam végig s tanulmányoztam át a belügyminiszternek az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 3. §-a folytán az állami anyakönyvek életbeléptetése iránt kiadott s a törvényhatóságok közigazgatási bizottságaihoz intézet két rendeletét: 1. az anyakönyvi kerületek székhelyeiről; 2. kik legyenek anyakönyvvezetők? — S a beható tanulmány után indítva érzem magamat arra, hogy azon impreszsiókról, melyeket ama rendeletek én reám tettek, beszámoljak. — —

Jelen alkalommal az első, tudniillik az anyakönyvi kerületek székhelyeiről szóló rendeletét veszem tárgyalás és bírálat alá. Ez a rendelet a szó szoros értelmében hasonlít ahhoz a kormányhoz, mely annak kiadására vállalkozott. — A kormány ugyanis a kérdésben forgó, fölötté kényes természetű ügyekre nézve, mindig a végrehajtás kiméletességét hangoztatta. De eddig a kiméletnek sehol semmiféle reális bizonyítékát nem adta. S ez a rendelet legkevésbé alkalmas arra, hogy ilyen bizonyítékul szolgálhasson.

Tudniillik ebben a rendeletben megvan ugyan a majdan érdekelt felek iránti kiméletnek némi látszata. De ha figyelmesebben vizsgáljuk és kellően elemezzük, végre is minden igazi érték nélkül valónak fog bizonyulni. —

Milyen irányadó szempontokat tűz ki ez a rendelet az anyakönyvi kerületek székhelyeire vonatkozólag? — Felületesen tekintve, minden szempontot, melyet a kimélet csak ki is gondolhat. Bárkinek bármely aggodalma merült fel, megtalálhatja a rendeletben az aggodalmát eloszlatni képes részletet?

Tessék végigmenni azokon a részleteken: a kisebb községek úgy csoportosíttassanak, hogy a kerület székhelyét képező községhez közel feküdjenek; — a kerület lakosságának száma a 3000 lélekszámot

felül ne haladja, s 34 községnél több együvé ne csoportosíttassék; — a körjegyzőségi kerületek a beosztásnál szem előtt tartassanak, s a községek úgy csoportosíttassanak, hogy közlekedés dolgában előnyös összeköttetésben legyenek; — a lakosságnak ne kelljen a kerület székhelyéig messzebb mennie, mint a milyen messze találta eddigi felekezeti anyakönyvvezetőit; — a kerületben a legjelentékenyebb község jelölendő ki; — a lakosság ugyanazon a helyen, hol az állami anyakönyvet igénybe veszi, avagy ahhoz közel, az egyházi szertartást is teljesíthesse!

Ime felsoroltam az irányadó szempontokat. — Ha már a jövőben csakugyan bele kell törödni a legujabb találmányu állami anyakönyvvezetésnek megfoghatatlanul nagy előnyeibe? anynyi bizonyos, hogy a fentebbi elvek, a kimélet tekintetéből, olyan tökéletesek, hogy már talán semmi kívánni valót sem hagynak hátra? — De hát — mindössze — két igen nagy baj van.

Az egyik baj abból áll, hogy bár a jelzett irányadó szempontok és elvek egyébként elég jóknak és üdvöseknak látszanak, mégis *összességökben*, egymással konkurrálva, végképen tönkre silányulnak.

Adolog — paradox kifejezéssel élve — úgy áll, hogy ezuttal a *sokban* van a *semmi*.

S akkor már a kimélet intencziója is egy nagy hazugság! —

De hát még a másik baj! Akaratlanul is a rég elmúlt idők jutnak eszembe. Fölmerül előttem az a kép, midőn Mátyás király, az igazságos, gyártotta az országgyűlés által reá kényszerített dolgokról a dekretumokat. Többi között a nemzet kimondotta és követelte, hogy a király a korábbi határozatokat tartsa meg. S a király kénytelen volt erről új törvényt csinálni, de belecsempészte azt is: »a menyinyiben azok (t. i. a régi határozatok) észszerűek.« S persze így kibujt a kelletlen kötelezettség alól.

Hát bizony mi tagadás benne, a je-

lenleg szóban forgó miniszteri rendelet hasonló módon, igazán a legnagyobb furfanggal dolgozik. A különbség csak az, hogy most itt még az »észszerű« is »czélszerűre« van lefokozva. S jól tudhatni, mit értenek odafenn ez idő szerint a czélszerű alatt?

Előljárnak a rendeletben a fennebb idézett s a legelső tekintetre igen tetszetős irányelvek, de mindenütt ott következik az árnyék: »*lehetőleg*« közel! »*szükség nélkül*« ne csoportosíttassanak! stb.

S ezzel azután a kimélet intencziója már nem is vakmerően imponáló hazugság, hanem a leggyámoltalanabb szédelgés! —

Mindent alaposan megfigyelve s igen röviden összefoglalva: a kérdés alatti rendeletben kitűzött irányadó szempontok és elvek összességökben egymás miatt végrehajthatatlanok, tehát egyenként is minden értékeket elvesztik, s különben a hozzáfűzött elasztikus kifejezések mintegy utasítást s legalább is nagy szabadságot adnak arra nézve, hogy azokat a szempontokat és elveket nem kell valami nagyon komolyan venni!

S a jelenleg uralkodó liberális hü hivatalos közegek — bizonyára meg fogják azt érteni!! — —

A liberálisumus újabb egyenlő mértéke.

Az Arany Jánosunkkal egy sorba állított Kis József szerkesztése mellett megjelenő »Hét« hetilap és a »Hétfői Ujság« ellen királlysértésért sajtópert indított a kir. ügyészség.

E királlysértő cikkek még hamarabb láttak napvilágot, mint a »Magyar Állam« és a »Magyar Néplap«-ra ráfogott királlysértő nyilatkozatok.

A sajtóügyi vizsgálat mind a négy lapra nézve egy időben fejeztetett be; de már a tárgyalás idejét tekintve az elsőséget természetesen a kath. lapoknak adták, s a szerzőket, szintén természetesen, siettek is elítélni.

Most azután, a másik két delinkvensre

következett volna a sor, de már — mint tegnapi számunkban röviden jeleztük — a »Hét«-nek febr. 28-ára kitűzött pörét, illetve tárgyalását a sajtóbíró »későbbre« vagy más verzió szerint »bizonytalan időre« elhalasztotta. — A másik liberális ujság kérdőre vonásáról pedig egészen hallgat a krónika.

Nekünk, kiknek a király szent és sérthetetlen személye és dinasztija iránti hűség vérünkben van; kiknél ez érzélem nem tegnapi keletű s nem is a körülmények szerint váltakozik, szabad és kell sajnálkozunk, ha a királysértés megtorlatlanul marad; — de lehetetlen nem zaklatást és célzatosságot látnunk a liberális hatalmak föntjelzett eljárásában.

Persze mind a magyar dzsentrit sikasztásról vádoló verses Kis József, mind társa Gelléri Mór azon szerencsés osztályhoz tartoznak, melynek fiairól azt szokták mondani, hogy most — nekik áll a világ!

Egyházipolitikai értekezet.

Miként a »Nemzeti Ujság« írja: Báró Bánffy Dezső miniszterelnöknél az utóbbi napokban a még hátralékos egyházipolitikai törvényjavaslatok ügyében bizalmas értekezletek voltak, a melyeken Wlassics Gyula kultuszminiszteren kívül több fővárosi és vidéki meghívott vett részt. Az értekezletnek nem politikai, hanem inkább szakzerű jellege volt s tagjai nem a főrendiház ellenzékéhez, hanem a mennyiben egyáltalán a törvényhozás tagjai, a kormánypárthoz tartoztak. Voltak azonban közöttük olyanok is, kik nem a politika mezéjén működnek, hanem mint szakfériak hívtak meg. Persze, báró Bánffynak a szakfériakra nézve is megvannak a saját külön nézetei s így arról, hogy valóban ama szakemberekhez fordult-e, kik hivatottságukat tényekkel bebizonyították, nem lehet vitatkozni. Annyi bizonyos, hogy a miniszterelnök szükségét látta az általa kiszemelt szakfériak véleményét meghallgatni az iránt, hogy »az elvek integritásának fentartása mellett«, mely frázisát már annyiszor hal-

lottuk, mennyire mehet tulajdonképpen a még elintézetlen két egyházipolitikai törvényjavaslat módosításában. Természeténél fogva az értekezet csak tanácsot adni, véleményt mondani, nem pedig formális határozatokat hozni volt hivatva. Másrészt a kormányra nézve sem forgott fenn az a kényszerűség, hogy szándékait teljesen demaszkirozza s megjelölje ama véghatárt, a meddig az engedmények terén a főrendiházzal szemben elmenni hajlandó. Mindazonáltal az értekezet is azon benyomást méríthette, hogy a kormány a két javaslatnak igen alapos és lényeges módosítására hajlandó s hogy az elvek integritásának fentartása mellett a két javaslat olyan alakban fog törvényerőre emelkedni, mely a mostanitól nemcsak terjedelem és szövegezés, hanem elvi tartalom tekintetében is teljesen elűt. Ezt a szándékát egyébiránt már hetekkel ezelőtt jeleztük. Így például a recepczionális törvényjavaslat tartalma részben a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatba fog átvezettetni. De hogy azért lesz-e recepczió, lesz-e olyan törvény, mely a recepcziót egyenesen kimondja, az más kérdés. Szerencsére ma már e tekintetben fölösleges kombinációkba bocsátkozni, mert közel az idő, midőn a főrendiház az ügyet tárgyalja s két hét múlva teljesen tájékozva lesz az ország az iránt, hogyan értelmezi a Bánffy-kormány az elvek integritásának fentartását.

Az appropriacionális vita.

Az appropriacionális vita a képviselőházban, minden valószínűség szerint, hosszabb ideig fog tartani, mint eleintén hitték; befolyással van erre nemcsak az, hogy a függetlenségi és 48-as pártban bekövetkezett válság következtében a kettészakadt tábor részéről egyesek fel fogják használni az alkalmat, hogy álláspontjukat a képviselőházban is kifejtsek, hanem nevezetesen az a körülmény is, hogy a börzén legutóbb észlelt jelenségeket az ellenzék több oldaláról fölszínre hozzák, úgy, hogy a költségvetési javaslat fölött való szavazás a jövő hét közepe előtt alig várható. Ez maga után vonja a főrendiház költségvetési tárgyalásának elhalasztását is.

Az idők jele.

Mult vasárnap a belgiumi szocialisták rendkívüli congresszust tartottak Brüsszelben. A kongresszuson több mint 500 delegatus vett részt és egyhangulag elhatározták, hogy követelni fogják az általános választójogot a községi választásoknál kivétel nélkül minden 21 éves férfi számára. Együttal azt is elhatározták, hogy felszólítják az összes munkás egyleteket, hogy az esetben, ha e követelésüket megtagadják, kimondják-e az általános sztrájkot vagy nem? Ez a felszólítás végzetes lehet Belgiumra és a belga munkásokra. Élénken emlékezünk még a nagy belgiumi sztrájkra, mikor csak Charleroiban 1916 munkás közül 1879 szavazta meg a munka beszüntetését. Emlékezünk még e nagy sztrájknak szomorú következményeire. Sajnos dolog lenne, ha ez ismétlődne, vagy pláne még nagyobb mérvben lépne fel.

Belgium messze van tőlünk, minket ez közelebről nem érdekel, — de legalább is figyelemzetetés nekünk is, hogy nagyobb gondot fordítsunk e kérdés tanulmányozására és megoldására. Félreértések kikerülése végett kijelentjük, hogy mi az általános választójognak nem vagyunk barátai, de halaszthatatlannak tartjuk a választási jog rendezését és a választások tisztaságának szigorú ellenőrzését.

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 28.

A **Magyar Állam** a nemzeti nevelésnek a szónak igazi magasztos értelmében való behozataláról és fentartásáról ír, mely a hazafiságot és műveltséget terjessze, nem pedig a liberális hamis eszméit.

A **Hazánk** a kormány ellen támad, mely csak vesztegetni tud s a liberális eszméket erőszakkal terjeszteni, de a mezőgazdaság érdekeit előmozdítani s az ország valódi érdekeiről gondoskodni nem képes.

A **Magyarország** szerint a függetlenségi pártkört nem lehet okolni a válságért, mivel az minden áron meg akarta azt gátolni, s csak az egyes gáncoskodók okozták az egész bajt.

A **Budapesti Hírlap** a függetlenségi párt válságával foglalkozik s azt mondja, hogy ez a válság évtizedekre vezethető vissza.

A **Nemzeti Ujság** a liberalismus ellen ír, leleplezve annak álszenteskedő elveit.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Fin de siècle mama.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irta: Scipio.

Özvegy Kallósné még mindig szép asszony volt. Bájai ugyan már nem voltak olyan üdék, mint 18 év előtt, mikor Kallós Pista az oltárhoz vezette, de ebbeli fogyatkozásait avval a finom tudománnyal, melyet a nők csak akkor szereznek meg, miután már férjhez mentek, oly ügyesen tudta elpalástolni, hogy udvarlóiit valóságos elvakította.

— Szépen conservált virág, — mondogatták ismerősei.

A szép asszony nem is igen busult elhalt férje után, aki dús vagyont hagyott hátra, hanem alig várta a gyászév leforgását, hogy salonját megnyissa hódolói előtt. Mint a legyek a mézre, úgy gyűltek az üresfejű, de teliszájú szeladonok Kallósné házába, mikor hire ment, hogy letette a fekete fátyolt.

Kallósnénak csak egy leánya maradt férje után. Elvira szépségre egész hasonmása volt anyjának. De bensője egészen elütött tőle. Mig anyja csak a tetszelgésben találta kedvét s összes idejét udvarlói között töltötte, addig ő a magányt kedvelte inkább. Jobb szeretett szűkebb, bizalmasabb körben szórakozni. Nem volt ugyan vissza sohasem a társaságtól, melyet anyja állítólag az ő kedvéért gyűjtött maga köré, de le lehetett olvasni arcáról az unatkozást, melyet a léha ifjak körében érzett.

Anyja észre is vette ezt leányán, s nem egyszer szemére lobbantotta neki.

— Az őszszel betöltöd a tizenhetedik évet, s úgy viseled magad, mintha eszed ágában sem volna férjhez menni. Mikor én a te korodban voltam, már két kérést ki is kosaraztam. —

Ez volt a mindennapi prédikáció, melyet anyja leányának tartott, valahányszor a vendégsereg eloszlott.

— Ne haragudj, édes anyám, de a mi vendégeink nem tetszenek nekem s az a sok üres bók, melyet reám szórnak, valóban untat, mert tudom, hogy nem őszinték. —

— Nagyon hibázol leányom... sőt biztosíthatlak, hogy azok a bók, nem mindenki részéről oly üresek, mint te gondolod. Ott van például Törley, ő tőle magától tudom, hogy szeret s igen boldog volna, ha magáénak nevezhetne. —

Elvira elképpedve bámult édes anyjára e szavakra.

— De édes anyám... csak nem gondolja, hogy Törley kezemre vágyik. Hiszen ő már sokkal idősebb... s ha én szíves is voltam hozzá, azt csak azért tettem, mert boldogult atyámnak legjobb barátja volt. —

— Csalódotl — mondá anyja — s most már egészen őszintén megmondom neked, hogy Törley már meg is kérte kezemet tőlem s én nem utasítottam vissza. A határozott választ csak tőled tettem függővé s remélem nem fogsz ellentállani akaratomnak... Törley a legjobb parthie a környéken, bárki szívesen lenne nevével barátnőid közül; s ami korát illeti, éppen legjobb éveiben van...

— Negyven éves s már egy szál haja sincesen. Inkább illenek anyámhoz, mint én hozzam — felelé Elvira s szeméből határozott visszautasítás vala olvasható.

— Mit beszélsz? — hebegé a hiuságában sértett anya.

— Te még éretlen bakfis vagy s azt hiszed, hogy a boldog házassághoz fiatal férj kell. Épen ellenkezőleg...

— Pedig meg is mondhatod, édes anyám, Törleynek, hogy kezemre ne számíton s ne is tegye ki magát annak, hogy kosarat adjak neki, mert reám nézve csakugyan igen kellemetlen volna... De valóban érthetetlen... gyermekkoromban térdeim ringatott s most férjem akar lenni.

— Jól van leányom — szakítá félbe anyja — gondold meg jól, mit teszesz. Az én határozott kívánságom az, hogy fogadd el a kezét.

— Apropos — holnap bevezeti Törley hozzánk a garnison új kapitányát, légy jókedvű, nem szeretném, ha rossz benyomásokkal távoznék tőlünk. —

Ezzel homlokon csókolá leányát s hálószobájába távozott.

Hálófülkéjébe érve, haragosan harapdálta ajkait s idegesen mormogott valamit az ajkai között.

— Ez a leány még ellenfelem lesz... báró Torday kapitány igen szép ember s Törley azt mondta, hogy nősülni akar. Evvel van kapcsolatban holnapi látogatása is. Tegnapi, mikor a korzón bemutatták nekem, oly élénk benyomást tett reám, mint egy férfi sem...

Igy ábrándozott a szép asszony, mig leánya

A **Nemzet** a 48-asok pártbajairól beszél s a tegnapi napon ott felmerült eseményeket tárgyalja.

Az **Egyetértés** a negyvennyolcas párt belső bajáival foglalkozik s ismerteti a párt szétvált részeinek mai álláspontját.

A **Pesti Hirlap** a tőzsdei legutóbbi eseményekkel foglalkozik s azt mondja, hogy a krachnak oka a nagy játékszenvedélyben és a hivatatlan embereknek a tőzsdén való játszásában keresendő.

A **Pesti Napló** azt mondja, hogy az Apponyi nemzeti aspirációi homályosak s a korona akaratával ellenkeznek, sőt még a felségjogokba is ütköznek, azért nem ment bele a szabadelvű párt a nemzeti párttal való fúzióba.

A **Magyar Hirlap** a főispánok ellen támad s megrója őket, hogy nem viselik eléggé szívükön a nép érdekeit s egyttal mentő eszközököt ajánl az alföldi socialismus meggátolására.

A **Pester Lloyd** abból az alkalmából, hogy a francziák részt fognak venni azokon az ünnepélyeken, melyeket Németország az északi tengeri csatorna megnyitása alkalmából rendez, azt mondja, hogy úgy látszik Francziország is kezd már kibékülni a németekkel.

A **Neues Pester Journal** vezérezik a Ausztriában fennforgó azon kérdéssel foglalkozik, hogy a német gimnáziumokon párhuzamosan szlovén osztályok is állíttassanak fel. S jelzi, hogy a kérdés a koalicionális kormány bukását idézheti elő.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 28.

Elnök: Szilágyi.

Jegyzők: Molnár, Esterházy, Pap.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, az elnök bejelentéseket tett s ezek után sorra került a napirend:

az appropriáció.

Victorisz Miklós: Válaszolt azokra a vádakra, hogy a kormánypárt az egész vitában hallgat. Nem kívántak a költségvetési vitában szólni s különösen nem akartak bőségesen sokat nyilatkozni az egyházpolitikáról, mert ez fölös-

leges volt. Most azonban a szónok a ház legosztatlanabb figyelmetlensége közt háromnegyed órahosszig beszélt az egyházpolitikáról.

Szaecsvay Sándor: (Polónyi-Ugron párti) hosszasan kifejti álláspontját a közjogi téren s azután áttér a mezőgazdasági kérdésekre, amelynek forrását a 67-es kiegyezésből származó lekötöttségben találja meg. Nincs bizodalma sem a kiegyezésben, sem a kormányban, amelynek az appropriáció javaslatát meg sem szavazza.

Terényi Lajos: Hosszasabban polemizál az ellenzék szónokaival, akiket azzal aposztrofál, hogy mindnyájan egy lyukból fujnak, mintha fonográfól mondanák el a kormánygyöngeség, az egyházpolitikai tüzek, a szász paktum stb. kifogásaikat. Felszólítja az ellenzék, hogy ilyen egyhangú, meddő vitáktól tartózkodjék. Ezután Apponyi beszédével foglalkozik s konstatálni kívánja, hogy a szászok ugyanazt a programot, amelyen most állanak, előbb a nemzeti pártban próbálták meg érvényesíteni. Festi ezután a kormánypárt lelkes erőjét és összetartását. Attér a kormányelnöknek egyházpolitikai nyilatkozataira, amelyeket helyesel.

Perczel Dezső belügyminiszter a zágrábi érsekről beszél, akinek papjai nem csak a szószékben korteskedtek, hanem a feszületet, mint kortes eszközt a templomon kívül is használták. Az érsek titkára megjelent Csáktornyan s ott kortes vezére volt ily módon Majornak. Amikor visszahívatott, még az után is visszament a kerületbe, újból a kereszt alatt kezdett korteskedni. Ekkor azután a nagykanizsai szolgabíró a tolonczügyben kiadott rendelet alapján kiutasította. Ezt Battyány Tivadar gróf minapi beszédére jegyezte meg. (Az érseki titkár neve dr. Prémusz Gáspár.) Ezután kijelenti, hogy a kormány a legkomolyabban akarja az egyházpolitikai törvények végrehajtását, mert csak azt tartja a pacifikáció egyetlen eszköznek. Az állami anyakönyvek életbe léptetése szeptember havában eszközölhető lesz. Az előmunkálatok már serényen folynak. Ha itt-ott a végrehajtásnál valamennyi tévedés fog előfordulni, az nem fogja jelenteni az új rendszer hiányos voltát, hanem a kezdet nehézségeit. Adatokat sorol föl, mennyi anomália, tévedés s öntudatos megtevesztés fordult elő a mostani felekezeti anyakönyveknél. Lesz 3000 anyakönyvvezető, akiknek hetenkint átlag 4-5 bejegyzésük lesz csak. Első sorban a jegyzőkre, azután a tanítókra számít. Így gondolta ezt már Hieronymi is. A közigazgatási reform dolgában esodálkozik, hogy e részben épp a nemzeti párt

támadja a kormányt. A garanciális törvényt 1896. év tavaszáig elkészíti, de benyújtás előtt a javaslatokat megküldi a megyéknek és városoknak.

Nem hiszi azonban, hogy a közigazgatás reformja ezen az országgyűlési cikluson végre lenne hajtható vagy keresztül lenne vihető. Védi a szabadelvű pártot, amely az egyházpolitikai kérdésben párthatározattal tette lehetővé, hogy sorailól bárki is a liberalismus ellen szóljon. Az elvhűség és az elvek kiküzdése erkölcsi presztizs-t szerzett a kormánypártnak. Nagyobb könnyelműséggel és kevesebb hazafisággal megindított mozgalmat még nem látott, mint aminő a néppárti. Reflektál Ugron Gábor észrevételeire, majd Batthyány és Pongráz grófoknak válaszol s a törvényjavaslat elfogadását ajánlja. (Helyeslés.)

Bartha Miklós személyes kérdésben bizonyítja a miniszterrel szemben, hogy az anyakönyvvezetők állami hivatalnokok lesznek.

Perczel válaszolja, hogy mert az anyakönyveket magyarul fogják vezetni, az a magyar nyelv terjesztésének egyik eszköze lesz.

Vajay István nem fogadja el a szencsésen kimult Wekerle-kormány folytatásának az appropriációt.

Az elnök 5 percz szünetet ad.

Szünet után

Tisza István: Mindenekelőtt az egyházpolitikával foglalkozik s bizonyítja, hogy a kath. főpapság a felekezetek viszonzásáról szóló törvényben a 80-as évek elején megnyugodott. Csak azután kezdődött az elkeresztelési harc, amelyen segíteni kellett. 1892. május havi költségvetési vitában az egész ellenzék követelte a kulturpolitikát és különösen Apponyi Albert, akinek beszéde hatásán fogadták el Irányi határozati javaslatát. A kath. főpapok akkor azt hangoztatták, hogy legkevésbé sértené érzékenységeket a polgári kötelező forma és kijelentették, hogy csak az 1868. 53. t. cz. megváltoztatása után hajlandók a békére. Fejtegeti, hogy az egyházpolitikának egész tartalma nem sérti a kat. dogmákat. Ezt változtatta Apponyi 1892. nov. 22-iki beszédében is, amelyből a szónok idéz; az után bizonyítja, hogy nem lehet a szabadelvű pártot felelőssé tenni a néppárti mozgalom miatt, mert e mozgalom minden más pártnak ellensége. Ennek leverésére mindnyájunknak kezét kell fogni. Csodálkozik azon az animozitáson, hogy a szőlőből némely elemei dühöngenek a fölött, amikor egy konkrét kérdésben az ellenzék a

a tulsó szobában könnyeivel áztatta párnáját s álmatlanul vergődött ágyában.

— Torday báróné... milyen szépen hangzanék... susogá fél álomban Kallósné s pár percz mulva hosszas lélekzete elárulá egészséges álmát.

*

Másnap délben szokatlanul élénk beszélgetés folyt Kallósné szalonjában, pedig csak négyen voltak. A mamán és leányán kívül csupán Torday kapitány és Törley voltak jelen.

Kallósné kipirult arcczal és sugárzó szemekkel társalgott Tordayval, míg Elvira Törleyre volt utalva.

S csodálatos, Elvira most nem unta magát. Törley tulboldog volt, mert azt hitte, hogy az ő jelenléte oly kedves Elvirának. — Már-már nyilatkozni akart, midőn a báró feléjük közeledett.

— Engedelmet kedves kisasszony, de kedves mamájával annyira belemélyedtünk egy érdekes témába, hogy kénytelen voltam kedves társaságát nélkülözni. Csak az vigasztal, hogy a vesztesség csak részemről van.

— Ó szót sem érdemel, — válaszolá Elvira, miközben zavarodottan süté le szeméit — különben most jóvá teheti hibáját.

— A legnagyobb örömmel s a báró Elvira mellett letelepedett egy szöllyébe, mialatt Törley irigykedve nézte barátját.

— ...sőt, miután kedves mamája egyszer s mindenkorra szívesen látott vendégül meghívott, ezentul minél gyakrabban bátorságot veszek magamnak kedves közelében lehetni —

mondá a kapitány — s hódolattal ajkaihoz emelé Elvira kezeit.

Lehetetlen volt ki nem olvasni Elvira szeméből a benső örömet, melyet a báró szavai benne keltettek.

Kölesönös érdeklődéssel csevegtek egymással s Elvira nem is vette észre magán, mily hosszan felelti rajta szeméit.

Kevés idő multán Tordai ajánlotta magát. Elvira vigan futott be szobájába, míg anyja féltékenységében gyilkos pillantásokat vetett leánya felé.

— Ma nagyon ügyetlen voltál — mondá leányának.

— Hisz kedves anyám mondotta, hogy vig legyek.

— De ne olyan áradozó... valóban azt kell hinnem, hogy szerelmes lettél a báróba.

Elvira mélyen elvörösödött s mint sebzett őz szaladt el anyjától. Mig anyja egy gunyos »ah« szóval nézett leánya után...

Amint Torday Törleyvel elhagyta Kallósné házat, egész kikelt arcczal az utóbbihoz fordult.

— Valóban nem nagyítottál, ez a Kallósné még mindig igen kellemes asszony s a leánya imádandó teremtes. Kis híjja, hogy ott nem hagytam a —

— Szivedet, egészíté ki barátja.

— S mint mondd, dus vagyona van, nemde?

— Nem épen. Mert a vagyon az anyáé s ezt csak halála után öröklí Elvira. De azért a leányának is van némi hozománya, felelé Törley, mialatt féltékenyen pillantott vetélytársára.

— Az baj — sóhajtá a kapitány — mert

amint jól tudod, hitelezőim nagyon zaklatnak s különösen nemsokára lejárá váltóim aggasztanak...

— Tudom — felelé Törley — s épen azért figyelmeztetek, ne igen vesd magad a leány után, te nem várhatsz addig. Kallósné megbolondul utánad, ugy vettem észre. Harmincznégy éves csak s négyezer holdja van.

Törley kíváncsian szemlélte szavainak hatását a báró arcán, s ugy látszik meg volt elégedve az eredménnyel, mert a legvigabb hangulatban vált el barátjától.

— Számíthatok közbenjárásodra? kérdé hirtelen Torday a válasznál.

— Mindenesetre — felelé Törley.

(Vége következik.)

Apróság.

A nagyszombati rendőrségről. A rendőrmester jelenti a rendőrkapitánynak:

— Tekintetes kapitány ur, most végeztem a vaj-reviziót.

Králik kapitány ur: No és?...

Rendőrmester:... És három asszonyt esiptem meg, a kiknek meg nem volt a kellő súlyuk.

Králik kapitány ur: De hisz nem az elárusító asszonyokat kell ám megmázsálni, hanem a vajat.

Rendőrmester: Jaj, vagy ugy!

kormányjavaslataira, amelyek az ellenzék régi követeléseinek kielégítését képezik, rászavaznak (Nagy zaj és ellenmondások a szélsőbalon.)

Meszlényi: A szavazatunk jó, de a czimünket nem akceptálják.

Tisza István: Saját politikai becsületüknek tartoztak, akik elveiket megszavazták.

Poló nyi Géza: Utóbb még fölesap függetlenséginek.

Tisza István: Különbö az egyházpoltikái küzdelemnek rövidesen vége szakad s akkor megszűnnek majd a kölcsönös gyanúsítások is. Ezután áttér az Ugron Gábor beszédére, a melyről azt bizonyítgatja, hogy inparlamentáris kivánságokat tartalmaz.

Kérdi Ugron Gábort: föntartja-e azt a hallatlan merészségű vádját, hogy koronás királyunk a mostani kormány kinevezésénél azt a politikai czélt szolgálta, hogy Magyarország alája rendtessék Bécsnek?

Ugron Gábor: Föntartom.

NAP T A R.

— Március 1. —

Péntek, Róm. kath. Jézus sz. tövisk. Prot. Albin. Gör. kel. febr. 17. Tiv. Tódor. Izrael Adar 5. Nap kel 6 óra 26 p., nyug. 5 óra 28 perc. Hold kelte 7 óra 54 p. nyug. 10 óra 53 perczkor.

Márcz. 3. A Szigligeti-társaság közgyűlése.
 " 4. Megyei közigazgatási bizottsági gyűlés.
 " 7. Városi közigazgatási bizottsági gyűlés.
 " 7. A Bihar-körösvölgyi takarékpénztár közgyűlése.
 " 8. Czigány-bál a Sasban.
 " 10. A nagyvárad-i takarékpénztár közgyűlése.
 " 13. A »Szabadság« sajtópöre.
 " 14. Turolla Emma hangversenye a Sasban.
 " 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss cégénél Kishíd-fő,
Kürtási D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

* **Requiem Albrecht főhercegért.** Kit császára, királya, legfőbb hadura és vére, életben a legbensőbb bizalom, elhunytában a kegyeletos hála érzelmeivel tüntetett ki; akinek koporsóját a leghatalmasabb birodalom becsüvagyó és tette kész feje, s az európai udvarok fejedelmi sarjai kísérték a Habsburgok sirboltjába: a győztes hadvezér, a hadsereg első katonája, Albrecht fhg. iránt leróttá kegyeletét a helybeli katonaság is, a I. sz. székesegyházban ma d. e. 10 órakor rendezett gyász-istentisztelettel.

Tagadni senki sem tagadhatja, hogy az immár őseivel együtt nyugvó főherceg, a fejedelm és dinasztia iránti törhetetlen hűségnek, a föladatait buzgón teljesítő kötelességtudásnak; a hadsereg százezreiből álló nagy családját megbecsülő atyai vonzalomnak és áldozatdus jótékonyaságnak volt mintaképe. De nem kevésbé kiváló példáját adta az ipar és kereskedelem fejlesztésével járó intenzív gazdálkodásnak, a gazdasági osztályt, cselédségét és szolgálomélyzetét megbecsülő nemes földesurnak, ki a távolban, utolsó perczei egyikét is arra szentelte, hogy köszönetét küldje hűséges szolgálataikért a terjedelmes uradalmaiban alkalmazottaknak.

Szóval, nem lehet kitérni annak beismérése elől, hogy Albrecht főherceg halálában nagy erkölcsi tőke elvesztést kell fájlalnunk. S mindenesetre finom érzékének adott kifejezést a katonaság, midőn az első sorban őtet ért veszteség fölötti fájdalmát az elhunyt főher-

ceg vallásos lelkületének is megfelelő módon tolmácsolta.

Egyébként az istentiszteletre nézve megjegyezzük, hogy a requiem jelen volt a helybeli közös hadsereg és honvédség tisztikara csaknem teljes számban, a kivezéyelt legénység, a megyei és városi notabilitások és szép számu közönség. A misét Vinkler József cz. püspök tartotta, Fetszer Antal, püspöki szer-tartó és a növendékpapság segédkezése mellett.

A székesegyházi ének- és zenekar a 37. ezred zenekarának közreműködésével Gempelt C-moll Requimét adta elő, végezetül pedig Kersch székesegyházi karnagy Libera-ját. — Ez utóbbi nagyszabásu koncepcziója s finom instrumentálása által nagy hatással volt a jelenlévőkre.

* **Társadalmi betegség.** A fiuból legyen ur! Hivatalnok, pap, persze püspök vagy legalább is fiskális. Pedig nem mind arany, ami fénylik s a tekintetes vagy nagyságos uraság czim gyakran hirdető táblája a nyomorúságnak. Ime egy eset az életből. Egy felvidéki nagy czukorgyárban közönséges kovács vagy lakatos emberre lett volna szükség. Nem találkozott, hát hirdették a helyi ujságban e szolgálatot 2 frt napi-bér, lakás és konvenzióval. Nem jelentkezett senki. Erre újból hirdették az ujságban, de már 3 frt napibért tűzve ki. Nem jelentkezett senki. Egy hét múlva harmadszor hirdették, de ugyan ezzel kapcsolatban 70 kr napidíjjal egy irnoki állásra is történt felhívás. És mi lett az eredmény? Az, hogy míg a 3 frttal dotált lakatos állásra négy jelentkező volt, addig a 70 kros irnokásra száznegyvenketten jelentkeztek. Ez eléggé jellemző az uralkodó társadalmi állapotokra.

* **A biboros kegyadománya.** Grunvald Henrikné alelnöknő értesíti az érdekelteket, hogy dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök havi kegyadománya ma pénteken, március 1-én d. u. 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben.

* **A m. kir. belügyminiszter** tegnap leiratot intézett az alispánhoz, melyben tudatja, hogy miután a helyettesített (kör) jegyzői állása az élethossziglan választott jegyző állásától csupán az alkalmazás módjára és időtartamára nézve különbözik; továbbá a helyettesített jegyző ép ugy községi elöljáró s a szabályszerű minősítést bemutatni tartozik s munkaköre is teljesen azonos az élethossziglan választott jegyző munkakörével, továbbá a helyettesített jegyző feyel-mileg, valamint minden egyéb közzszolgálati tekintetben a rendszeres jegyzővel teljesen ugyan-azon szempontok alá esik. E végből elrendeli, hogy az alispán által a jegyzői képességi bizonyítvány országos érvénynyeli igazolása szempontjából az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ának 2-ik bekezdése alapján kiállítandó bizonyítvány kiállítására alkalmasnak nemcsak a rendes választás utján betöltött jegyzői állásban, hanem az 1886. évi XXII. t.-cz. 84. §. alapján helyettes jegyzői állásban való működés is számításba veendő és oly beszámításra a szabályszerű helyettesítés bekövetkeztéig netalán ideiglenesen alkalmazott kisegítők igényt nem tarthatnak.

* **A színészek a milleniumon.** A színészegyesület igazgatótanácsa most felelt a kereskedelmi miniszter kérdésére, hogy mint vesznek részt a színészek a millenium ünnepein. A színészegyesület nemzetközi színészkongresszust, színészközgyűlést, továbbá konferenciát rendez a vidéki színügyi bizottságokkal. A nemzetközi színészkongresszus azonban csak úgy tartható meg, ha a kormány támogatja az egyesületet. A színészközgyűlést az ezredéves kiállítás megnyitása után szándékozik a színészegyesület megtartani. Azonkívül szándékában van a millenium alkalmából siremléket állítani a jelesebb színészek jeltelen sirjára.

* **Királynapok Pécsen.** Már régebben megirtuk, hogy az idei őszi hadgyakorlatok idején Pécs városának fényes napjai lesznek, amelyek alatt nemesak a király, hanem külföldi koronás vendégei lesznek a dunántúli városnak. Közvetlenül a csernovitzi nagy dan-

dárgyakorlatok után ugyanis, mint jó forrásból írják, Pécs környékén is nagy hadtestgyakorlatok lesznek s itt fogják meglátogatni a királyt Vilmos német császár és Albert szász király, akik végignézik a Dráva átkelésével egybekapcsolt gyakorlatokat. A pécsi hadgyakorlatok alatt a fejedelmek négy-öt napot töltenek Pécsen, majd több napi szarvasvadászatra átmennek a most már Frigyes főherceg tulajdonában lévő, volt Albrecht főherceg-téle, béllyei uradalomba. A király, mint már előzőleg három ízben is, a püspöki rezidenciába fog szállni. A király pécsi tartózkodása alatt lesz az új színház ünnepies megnyitása is.

Sipos Árpád öngyilkossága.

Rendkívül nagy csapás érte Biharmegye és Nagyvárad-város kitünő tanfelügyelőjét. Sipos Orbánt, kinek a magyarosítás és a tanügy anynyit köszönhet. Egyetlen fia: Árpád, margittai szolgabíró tegnapelőtt éjjel Margittán egy forgó pisztolylyal főbe lötte magát s azonnal meghalt.

Hogy mi ragadta az ambiciózus fiatal embert a kétségbeesett tette, senki sem tudja. A gyászhirot nem merték egyenesen a szerencsétlen apának tudomására hozni, azért Morvay Tihamér főszolgabíró Kunz Gusztávnak táviratozott legelőször Nagyváradra. A táviratban csak e szavak állottak: »Árpád az éjjel meglötte magát!«

Kunz, ki Sipossal rokonságban áll, a legnagyobb kimélettel hozta tudomására a számalomra méltó apának fia öngyilkosságát, kire a hír annyira leverőleg hatott, hogy csak fiának temetésére fog kimenni Margittára s a temetés rendezésével is Réz Mihály községi iskolai felügyelőt, rokonát bizta meg, ki a délután folyamán ki is ment Margittára.

Sipos Árpádról senki sem gyanította, hogy ily módon fog véget vetni életének. Szorgalmas és rendkívül önérzetes fiatal ember volt, kinek mikor Margittán szolgabíró lett, nagy előmenetelt jósoltak a közigazgatási pályán.

Sipos izgatott kedélyű volt ugyan és nagyon ideges természetű, de azért az emberek közt a társaságban kedélyes volt és szívesen tréfálgatott, habár bizonyos komolyság volt mindig észrevehető arczán. Apját rendkívül rajongással szerette s egyetlen egy hetet sem mulasztott el, hogy legalább egyszer be ne jöjjön hozzá meglátogatni. Így legutoljára hétfőn volt bent Nagyváradon. Akkor még semmit sem lehetett rajta észrevenni. Vidáman töltötte el az egész délelőtöt s több helybeli boltban bevásárlásokat is tett. Apjától a szokott kedves modorban bucsuzott el s ugy látszik, hogy ekkor még nem igen foglalkozott az öngyilkosság gondolatával.

Szerdán este nyugodtan vacsorázott s azután visszavonult hálószobájába, ahol azon éjjel agyonlötötte magát.

A szerencsétlen öngyilkos szolgabíró temetése ma délelött lesz Margittán; hamvai azonban csak ideiglenesen fognak ott maradni, mivel rövid idő múlva Jászberénybe, a családi sirboltba fogják átszállítani.

A temetésen a megye küldöttségileg fogja magát képviseltetni.

Őszinte részvételt állunk meg a halott ravatalánál, de ugyanakkor, midőn a bánatos, zokogó szülőket, gyászoló családot látjuk magunk mellett tépelődni a felett, hogy is tehetett ilyet az a jó gyermek, az a szüleit rajongóan szerető gyermek, könyecseppek jelennek meg a mi szemünkben is és őszinték leszünk, mi nemesak a megtévedt halottat, hanem a bubamerült ittmaradottakat és a mi beteg társadalmunkat siratjuk.

Egy szép jövőt ígérő fiatal ember eldobja magát a hitet, eldobja magát a szeretetet, mely oly erősen fűzte őt szüleihez, letér egy társadalmi lidérczfény után a kétségbeesés útjára és — menekvést keres a halálban...

Miért?

Erre a kérdésre rendszerint megvan a divatos válasz: Az ok ismeretlen; pedig nagyon is ismeretes.

A mai társadalomban ott leselkedik az mindenütt, parketten, utcán, sőt betolakodik hozzád még a családi otthonodba is, mert nagyon szabadelvű akarsz lenni és nem hiszed...

* **Kath. tanítók jubileuma.** Ritka és lélekemelő ünnepély folyt le tegnap reggel a Sz. László-templomban. Három férfi vonult oda, hogy az Ur oltáránál hálát mondjon a Mindenhatónak áldásáért és segítségéért a melylyel nehéz népnevelői hivatásukban 25 éven keresztül részesítette. Tegnap volt ugyanis 25 éve, hogy a váradi latin szertartású káptalan által alapított és főtartott iskolához kinevezettek tanítókul: Óo Mihály, Jakobovics Dezső, Koválik János és Ember György. Egy közülük: Jakobovics Dezső a múlt év alkonyán érdemekben gazdag pályafutását bevégezte. A három folytatja még áldásos működését és ma a templomban ülték a fentemlített intézetnél töltött 25. évfordulóját. Szívükből kívánjuk, hogy e három derék népnevelő még sokáig töltse be hivatalát a haza és az egyház javára, a szülők öröme. Kívánjuk, hogy az az intézet, melyet negyedszázad előtt állított, dicséretre méltó békésüléssel a váradi káptalan s mely iskola annyi sok derék polgárt nevelt a társadalomnak, ezután is sikerrel folytassa áldásos működését!

* **Öngyilkosság.** Kun Béla volt nagyváradi, jelenleg vésztlői kálvinista lelkész, mint halljuk, öngyilkossá lett.

* **A halasi szociálisták kívánságai.** Annak idején megemlékeztünk a halasi szociálisták mozgalmairól, melyeket utóljára is szünyokkal nyomtak el. A munkásnép ezek után békés uton akarta kívánságait érvényre juttatni és terjedelmes kérvényt intézett a gazdákhöz, melyben óhajtsaikk formulázva vannak. Vári Szabó István polgármester elnöklete alatt a gazdaközönség tartott értekezletet. A munkások azt kérték, hogy a kukoricaföld utáni robotot engedjék el, egy gazda tíz részes helyét csak hatot fogadhasson és az agrár munkásoknak a jövőben ne kelljen teljesíteniük a robotot, esetleg az olesóbb napszámmal járó szolgálatokat. Az értekezleten csaknem valamennyi halasi gazda megjelent s a kérvényezőknél is megengedték, hogy a szólásjog kizárásával jelen lehessenek. Mészöly ismertette a formulázott kívánságokat, de nem ajánlotta azok teljesítését, minek következtében az értekezlet a folyamodókat elutasította. A jelenvolt munkások nagy lehangoltsággal távoztak, mert biztosan hitték, hogy óhajtsaikk legalább is kisebb arányban teljesüljenek.

* **Az Osztrák Magyar Bank új főnöke.** Tegnap délután jött meg az értesítés az O. M. B. helybeli fiókjához, hogy a Fleischacker Gyula távozásával megüresedett főnöki állásra a bécsi főintézeti kormányzóság Moess Károlyt nevezte ki, ki eddig az »Osztrák-Magyar-Banknak« Nagy-Beeskereken lévő fiók-intézetét vezette. Az új főnök pár nap múlva fogja elfoglalni állását Nagyváradon.

* **A monokli divat.** A könnyüvéru fiatalok már a bálterembe is bevitték a monoklit és ott élhetetlenkedik vele éppen a legéktelenebbül — ahol a legnagyobb illendőséget és korrektséget kellene tanúsítani, még rakoncátlanokodó vérenek erőszakos megfélemlítésével is. De a könnyüvéru fiatalok nem fogják még egyelőre letenni a monoklit, sőt annál inkább fogják karolni arra a hirre, amely most érkezik Berlinből. A csöndes, nyugodt véru németek birodalmának fővárosában a hölgyek vették pártfogásukba a monoklit. Mint valami rendjel, egyelőre csak szalagon lóg le, de nagyon alapos a gyanu, hogy

ez a szalag egyre vékonyabb és rövidebb lesz, végre elenyészik s a kis kerek játékszer egyszer csak elfoglalja azt a helyet, ahová legkevésbé sem való. Lehet, hogy a berlini hölgyek azért kapták föl ezt a divatot, hogy a legnagyobb megvetéssel lefixirozassák azokat az uracsokat, akik terhükre vannak, de ez még a jövő litka, most még csak a fegyverkezésnél tartanak. Egyre nem gondoltak a berlini hölgyek. Megfeledeztek arról, hogy a hosszú szempilla nem fér meg a monoklival s így még mindig nem érkezett meg az a jó alkalom, hogy a nők a férfiakat a saját fegyverükkel verjék meg.

* **Nagybójtai prédikációk.** Lapunk tegnapi számában megirtuk a bójtai szónoklatok sorrendjét, melybe azonban tévedés csuszott be. Tévesen jeleztük ugyanis a napot. Várad-Ujvároson pénteken, Várad-Velenczén pedig csütörtökön délután van a bójtai ájtatosság.

* **Kleopatra utóda.** Kairóban esendben történt meg a napokban Abbasz basa kedivének esküvője lkbal asszonnyal, háremének azzal a cserkesz hölgyével, a ki őt nemrég egy leánygyermekkel ajándékozta meg. Ez az esküvő megadta a törvényes feleség és a fejedelmi asszony jogait a háremhölgynek. A kedive oly nagy titokban rendeztette az esketési szertartást, hogy még a környezete is alig tudott róla. A kedive felesége, a ki még mindig Montasában, Alexandria mellett tartozkodik, két basa által képviselte magát a szertartáson. A feleség ez alkalommal a Daullet hanym új nevet kapta. A nagyon egyszerű szertartáson az alkirály családjának tagjain kívül jelen volt több miniszter, valamint Muktár basa, a palota főparancsnoka is. A kairói kádi betegsége folytán az egyházi szertartást Mahomed Rásid mufti végezte. A kedive a szertartás után azonnal a feleségéhez utazott Montasába, a hol egypár napig maradt. A hirtelen jött esküvő a népek nagyon tetszik.

* **Hamvazószerda a bécsi Burgban.** A király tegnapelőtt reggel hét óraker csendes misét hallgatott a Burg plébánia-templomban. Mise után az oltár lépcsőjére helyezett rózsaszín selyemvankosra térdelt. Ott dr. Mayer Lőrincz udvari pap az aranytálczán készentartott hamuval a szokásos szertartások közt megjelölte a király homlokát.

* **A »Szigligeti Társaság« közgyűlése.** Márczius hó 3-án fogja tartani a »Szigligeti Társaság« évi közgyűlését a városháza tanács-termében. A közgyűlésen fogják felbontani a jelíges levélkéket s ekkor fog kitűnni, hogy kik lesznek a pályázat nyertesei. A közgyűlést megelőzőleg szombaton választmányi gyűlés lesz a Gazdasági és Iparbankban, melynek tárgysorozatát lapunk más helyén közöljük s mely annyiban bír fontossággal, hogy nem csak a másnapi közgyűlést készíti elő, hanem ez ülés folyamán fognak a pályázatok eredményéről szóló birálatok is felolvasatni s így tulajdonképen holnap fog eldőlni, hogy kik lesznek a nyertesek. Azért tehát érthető az izgalom és érdeklődés, melylyel a társaság tagjai e két gyűlés elé néznek, mely a legelső pályázatok nyerteseit fogja megjutalmazni.

* **Gyilkosság az álarozosbálon.** A trieszti álarozosbálon egy nőnek öltözött ur tulsokat engedett meg magának néhány nővel szemben, mire a nők kísérei közül az egyik rögtön leszurta. Az álarozos gyilkosnak könnyű volt elmenekülnie.

* **Árlejtés tüzfára.** A város részére 1895. évben szükségelt mintegy 1600 köbméter tiszta tüzi cserfa szállítására tegnap tartotta meg az árverelési köldség az ajánlati tárgyalást. Ajánlatot adtak be: 1. Diósi Ignác és fia Lajos czég, ki köbméterenkint 3 frt 17½ krért, — 2. Bródi Sámuel, ki 3 frt 24 krért és 3. Munk Jakab, ki 3 frt 30 krért hajlandó az előirt minőségű tüzfát szállítani; a legelőnyösebb ajánlatot tehát Diósi Ignác és fia Lajos helybeli czég tette s gy a szerződés vele fog megkötetni.

* **A hercegprimás pozsonyi palotája** sok gondot okozott már a pozsonyiaknak. A palotát mindenáron hivatalhelyiségül akarták megszerezni, mikor egyszerre hire futott, hogy a primás eladja azt egy magántársulatnak. De mikor köztudomásra jutott, hogy a primás nem hagyta jóvá a privátkonzorziummal kötött szerződést, a pozsonyiak ismét fellelegzettek, hogy hát mégis csak az övék lesz a palota, még pedig jó olesón. Azonban ismét akadt egy konkurrens vállalkozó, még pedig a katolikus

vállalásban, mely azt tervezte, hogy három épületét: a gimnáziumot, jogakadémiát és egy magánházat eladja, hogy az így nyert pénzen a primási palotát megvásárolja és azt a jogakadémia céljaira berendezze; mindezek mellett pedig a gimnázium részére állami segélylyel diszes palotát akartak emelni. Mind e tervekből azonban most már nem lesz semmi, mert a hercegprimás megunva a sok kellemetlenséget, kimondta, hogy a palota nem eladó.

* **Ismerőseink hangversenye.** A budapesti terézvárosi jótékony-egylet márcz. hó 4-én hangversenyt rendez, melyen közreműködnek: Küry Klára, Várad Margit és Kun László s még több művész és művésznő.

* **A szép Nadja.** A Délvidék békéjét is felforgatta pár napra Nagyvárad egykor híres vendége, a szép Szlavianski Nadja. Szintársulatával Ujvidéken is föl akart lépni, de a rendőrkapitány nem adta meg az engedélyt az imprezáriónak, mert a hangulatból ítélve nemzetiségi demonstráció készült a vegyes ajku ujjvidéken, az orosz társulat föllépte alkalmából. E miatt a ruszofil elem nagyon megaprehehdált s mivel Nadjaék Karlóczán megkapták a föllépti engedélyt, most az ujjvidéki szerb családok tömegesen átakarnak rándolni Karlóczára, hogy a karlóczaiakkal karöltve tüntessenek Oroszország mellett s a rendőrkapitány ellen.

* **Jogos tulajdonosok kerestetnek.** A nagyváradi kir. törvényszék megkereste a polgármesteri hivatalt, hogy a megszünt nagyváradi 5. temetkezési társulat volt pénztárnoka, néhai Tóth István kályhás iparos hagyatékában talált, s nevezett társulat tulajdonát képezett 254 frt 96 kr. takarékpénztári könyveeske jogos tulajdonosait puhatolja ki. A városi levéltárnok lett utasítva az alapszabályok, valamint a társulat feloszlására vonatkozó iratok betérjesztésére, hogy azok alapján a jogezim megállapítható legyen.

* **Orvosok, mint képviselőjelöltek.** A »Közegészségügyi Kalauz« utóbbi számában a következő érdekes hirt olvassuk: »A jövő képviselő választás alkalmára eddig 27 orvos tudatta velünk, hogy képviselőjelöltképp fel fog lépni. Köztük 11 Budapestről, a többi a provinciából. Nálunk a fő, hogy a jelölt orvos legyen, vagy gyógyszerész; politikai pártállásával nem törődünk. Ugy értesülünk, hogy közelebb a gyógyszerészek is tömörülni fognak ily irányban. A jövő parlamentbe 20 orvos és 20 gyógyszerésznek be kell jutnia a képviselőházba, ha török, ha szakad, mert ez státusunk életkérdése.«

* **Kinevezések.** Nagyvárad város polgármestere Bereczky Lajos árvaszéki díjnokot, szorgalma és igyekezete elismeréséül havidíjassá léptette elő; ugyancsak Kalmár Józsefet a városi adóhivatalhoz napidíjassá nevezte ki.

* **Egy szekér balesete.** Most, hogy az építkezések nemsokára meg fognak kezdődni, az építési vállalkozók már hordatják az építkezéshez szükséges anyagokat, hogy a tavasz beálltával ne legyen hiány téglában, homokban fában stb. Tegnap délelőtt is egy ilyen fuvaros szekér, melyen egy hatalmas, mintegy 6—7 méter hosszúságú vas pillér volt, haladt végig a főutcán. Azonban a szekér, úgy látszik, nem bírta ki az óriási terhet, mert mire a jármű a honvéd laktanya elé ért, egy hatalmas recsenessel szerencsésen két felé tört s a vasgerenda óriási robajjal a kövezetre esett. A kettőtört szekér aztán másfél óra hosszáig ott állott a főutcán, míg végre a segítségül hívott munkás emberek a kocsit összetoldozták s a vasgerendát újra rátették. — Mindezt pedig csak azért irtuk meg, mert ennek az egyszerű kisbalesetnek egy 30—40 emberből álló nézőközönsége támadt s így a laktanya előtt amugy is szűk utcán a forgalmat meglehetősen meggátolták.

* **Az első árvíz-hírek** már megérkeztek Pozsonyból irják, hogy az árvíz-bizottság utóbbi ülésében elhatározta, hogy a Dunagöz-

hajózási-társaság épületében éjjeli inspekcziót fog tartani, mert a jég mostani állása és kiterjedése után itélve, megindulásakor könnyen veszélyt hozhat a városra. — Fölemlítjük ezzel kapcsolatban fővárosi tudósítónk véleményét, hogy ha az idő így marad, a jég elindulását várhatni rövid időn Budapestnél is. A jégpánczél a folyón megpuhult. Össze-vissza van már repedezve, nagy lécek támadtak rajta. A lánchidnál egy jókora jégmező elvált és lecsuszott egész a Vigadóig, szabadon hagyva ezen a darabon a vizet. — Temesvárról írják, hogy ott szakadatlanul esik a hó s a folytonosan emelkedő hőmérséklet következtében mindenfelől hegyvizek áradását jelentik. — Mohácsról tudósítják, hogy ott egész éjjel havazott. A budapest-bródi, valamint a bécsi mozgóposta hat órai késéssel érkezett meg. Az időjárás estefelé megváltozott, egészen tavaszias lett. A hó hirtelen olvadása igen aggasztja a lakosságot, mert a Dunának bekövetkező rohamos áradása Mohácsra igen veszélyes lehet. A jég most ott még olyan erős, hogy kocsival járnak rajta.

* **Nagy ünnep az inségek javára.** A budapesti előkelő társaságnak hölgyei a jövő hó derekán az operában nagy ünnepre készülnek az országos inségek javára. Ez ügyben már előzetes tanácskozás volt Károlyi Sándor grófnő lakásán, a hol az ünnep gazdag és vonzó programját nagyjából megállapították.

* **A közvetett adónemekre** nevezetesen a szesz italok után beviteli és fogyasztási díjszedésre, továbbá a birtokváltózási illetékre alkotott szabályrendeletek tárgyában felhívta a belügyminiszter a város közönségét, hogy a városban jelenleg gyakorolt közvetett adószedésre — mint szikviz fogyasztás, szesz, pálinka és sör beviteli díjszedés, vasuti beviteli vám, helypénz stb. — vonatkozó szabályrendeleteket és közgyűlési határozatokat pótlólag terjeszse fel s jelentse be egyszermind ezen javadalmakra vonatkozó kormányhatósági engedély keltét számát, valamint lejáratú idejét is; végül nyilatkozzék arra nézve, vajjon a jelenleg gyakorolt javadalmakat, különösen pedig az idegen szesz, pálinka és sör után a sorompónál és vasuti indóháznál gyakorolt díjszedést az ujonnan életbe léptetendő adókkal együtt fentartatni szándékolatnak-e? Az illető szakminiszterekkel a tárgyalást csak azután fogja a belügyminiszter a felterjesztett szabályrendeletekre nézve megkezdeni.

A hegyi választmány ülése.

Nagyvárad, febr. 28.

Nagyvárad-város hegyi választmánya ma délután négy órakor tartotta meg rendes havi ülését dr. Sipos Árpád elnökle alatt.

Jelenvoltak az elnökön kívül dr. Molnár Imre alelnök, dr. Kutlák Agoston, Tichy Gyula, Csobánczy Lajos, Kaczián Károly, Knapp Ferencz, Füredi László, Daday József, Szeghalmy Bálint, Sztarill Sándor, N.-Justh Sándor Bördé Ferencz jegyző és Márkus János hegybíró.

Legelőször a szőlőtelepet kezelő-bizottság jelentését olvasták fel a múlt év bevételeiről és kiadásairól. A jelentést a választmány tudomásul vette. Együttel elhatározták, hogy beterjesztik azt a tanácshoz és az eredményt a hírlapok útján tudomására fogják hozni a birtokosságnak.

Ezután a kezelő-bizottság — miután mandátuma lejárt — lemondott, de a választmány újból egyhangulag megválasztotta.

A hegybíró havi jelentésének tudomásul vétele után a hegykerülők nyugdíj iránti kérvényét vették tárgyalás alá és a határozat az lett, hogy pártolólággal terjesztik be a városi nyugdíjbizottsághoz.

Az új mezőrendőrségi törvény értelmében alakítandó hegyközönségre tekintettel a hegyi szabályokat revízió alá veszik és ennek eszközlé-

sére dr. Sipos Árpád elnököt és Márkus János hegybírókat kérték fel.

A közgyűlés határidejét március 24-re tüzték ki és ezután még pár lényegtelen tárgy került szőnyegre, melynek letárgyalása után elnök az ülést bezárta.

Az ipariskolai bizottság ülése.

Nagyvárad, febr. 28.

Az ipariskolai bizottság tegnap délután Ragány János elnökle alatt ülést tartott.

Jelen voltak: Dr. Tóth Mihály igazgató, Kékuss J. Vidor, Oó Mihály, K. Nagy Sándor, Mészáros József, Nemes Jenő, Andriská Károly, Ováry Lajos, Nagy Lajos, Guttman József, Koválik János, Diósi Soma, ifj. Cser János, Medveczky Dezső, Szücs Izsó, Weisz Károly, Sztarill János.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után tudomásul vétetett az ipartestület átirata, mely szerint az ipartestület részéről a bizottságba tagokul kijelöltettek: Medveczky Dezső, ifj. Cser János, Az egyes osztályfőnökök jelentései szintén tudomásul vétettek; a jelentésekből kitűnően az iskola látogatás általában véve kielégítő, a magaviselet az iskolában kifogástalan.

Majd előterjesztést nyertek a folyó hó 12. napján tartott tanári értekezletben meghozott határozatok, ezeket a bizottság tudomásul vette, jóváhagyta.

A tanulók létszámabani túltömöttség még mindig fenn forog, jölehet már parallel osztályok létesítettek. E kérdésben a tanári értekezlet által előterjesztett adatok nyilvántartásba vétettek és a jövő évi költségvetés egybeállításánál a kellő fedezetéről gondoskodás fog történni.

A teli tanfolyamon ismét előforduló óramulasztások vitára adtak alkalmat, igazgató a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elvi kijelentéseire a házár az építő iparos-tanoncok mulasztásaiért az iparosnak felelősségét és azoknak megbüntetését kívánta, szorgalmazta és annak elérése céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez feliratot indítványozott, azonban a bizottság az indítványt mellőzte és a szülők felelősségét állapította meg, azonban a mulasztások megszüntetése végett az ipartestülethez megkeresést intéz.

A vallás és közoktatásügyi miniszternek leirata a tanulóknak az egyes rajzosztályokban létszámát, a rajzmintákat és a tanerőket illetőleg tudomásul vétetett, de annak folytán elrendelte, hogy az ipariskolánál működő azon rajztanárok, kik az előírt minősítéssel nem bírnak, a nagy szünidő alatt a rajzpóttanfolyamot hallgassák és onnét a megfelelő bizonyítványt beszovaltassák.

Egyéb több aprólékos ügy elintézése után az ülés véget ért.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskőh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Irodalom és művészet.

— **A budapesti katolikus kör felolvasásai.** A budapesti katolikus kör a nagybüjt folyamán minden pénteken délután 6 órakor felolvasást tart, melyet minden egyes alkalommal egyházi zenedarabok előadása előz meg és követ. A felolvasások sorrendje a következő: Március 1. Az ész és a kor, dr. Zelenyák Jánostól. Március 8. Az élet célja, dr. Székely István nagyváradai theologiai tanár és lapunk munkatársától (a felolvasást azon a napon lapunk tárczájában közölni fogjuk).

Március 15. Egy nap a Vatikánban, König Gusztávtól. Március 22. Sclala Santa, Pintér Kálmántól. Március 29. A szüzanya fájdalma és a világfájdalom, Lévy Mihálytól. Április 5. Stabat Mater, Kalocsay Alántól.

— **Apponyi könyvei.** Most pünkösdre Apponyi Albert grófnak két kötet munkája jelenik meg. E könyvek tartalma: Apponyi mintaszerű beszédei. Tehát nem teljes beszédgyűjtemény, ami akármilyen becses legyen is, farrasztó a nagyközönségre nézve, hanem olyan kollekczió, amely a nem politizáló Magyarországra nézve is nagyérdekű. Gróf Apponyi Albert államférfiúi és művészi karakterét ki-ki teljes egészében látja majd e munkából és amikor ebben gyönyörködik és ezen okul: Magyarország utolsó husz évének történelme is föltárul előtte. Szóval: egy nagybecsű történelmi könyvre van biztos kilátásunk, amely, hogy eddig késett, tisztán az Apponyi szerénységén mult. A beszédek megválogatásával, összeállításával, a szükséges jegyzetekkel maga Apponyi foglalkozik. Kiadója: Singer és Wolfner.

— **Magyar lapok külföldön, külföldi lapok Magyarországon.** A hazánkból Ausztriába s más külföldi államokba postán feladott hírlappéldányok száma a mult esztendő folyamán kerek számmal két millióra ment, ami az előző évvel szemben mintegy 150,000 hírlappéldánnyal való apadást jelent. Ezzel szemben sajnálatlall kell konstatálnunk, hogy az Ausztriából és más külföldi államokból hazánkba érkező hírlappéldányok száma folyvást emelkedik. A m. évben is Ausztriából 7,300,000 darab érkezett a postán hazánkba, 1,200,000-rel több, mint az előbbi esztendőben, s a külföldről érkezett 445 ezer hírlappéldánnyal is másfélszázalék az emelkedés. Az Ausztriából érkező lapok tulnyomó része természetesen német (van köztük 64,000 esch. 53,000 lengyel, körülbelül ugyanannyi horvát és szlovén nyelvű is), sőt a külföldi hírlappéldányok háromnegyed része is német nyelven van szerkesztve s a francia lapok száma nem több ötvenezernél, az angoloké huszonháromezernél, az olaszoké pedig tizezernél.

— **Polgár Gyula Nagyváradon.** A kitűnő recitator és alakító, Polgár Gyula a napokban Nagyváradra érkezik, s az iskolákban előadásokat tart, bemutatta, hogyan képes egy ember 40 féle alakot fölvenni. Bemutatja az embert a különböző korszakokban, a nemzeti-ségeket, jelesebb embereket és a kiválóbb művészeket rövid magyarázatok kíséretében.

— **Bianchi Bianka** — ki tudvalevőleg az operától kénytelen távozni, — február 27-én a »Bánk bán« Melindájában bucsuzott el. Ezt a kiváló tehetségű koloratur énekesnőt, ki nálunk magyarrá lett s európai hírnévre tett szert, az opera intézete nem szerződtette továbbra s így kénytelen Münchenbe, az udvari operához menni. — Pedig közönségünk szeretne, hogy mennyire: bizonyítja az a nagy lelkesedés, melylyel utolsó fölléptét fogadták. A koszorúk és ajándék tárgyak egész tömegével halmozták el.

— **Pályázat magyar férfinégyesre.** A Budapesti férfi-dalegylet választmánya egy eredeti magyar férfi-négyesre nyilvános pályázatot hirdet. A pályázat feltételei a következők: 1. A férfinégyes szöveg költeménye lehet hazafias, lírai, vagy drámai irányu, a választás a pályázó szabad tetszésére van bízva. 2. A pályaművek zenei kidolgozása szabatos magyar rítmusu és magyar szellemű legyen. 3. A pályaművek tisztán férfinégyesre minden kíséret nélkül vezérkönyv alakban és idegen kézzel írva a szokásos jelmonddal és a szerző nevére rejtő jellegű levéllel ellátva ez évi ápril hó 30-ig bezárólag az egyleti karnagy, Ziegler Béla (Budapest, VII, Wesselényi-utca 59.) címére küldendők be. A pályadíj 100 korona, mely összeget a pályanyertes a bírálóbizottság ítéletének kihirdetése után azonnal kézhez fog kapni. A bírálóbizottságot, melynek tagjait a fővárosi zenevilág előkelőségei képezik, a választmány csak később fogja közzétenni. Az eredményt és a beérkező pályaművek címzeit, valamint jellegének részletes kimutatását ez év május havában fogja az egylet közzétenni.

EGYLETEK.

Meghívás.

A »Szigligeti Társaság« tisztikarának és választmányának t. tagjait van szerencsém a f. évi márczius hó 2-án, szombaton, délután 6 órakor a Gazdasági és Iparbankban tartandó választmányi gyűlésre tisztelettel meghívni.

Az ülés tárgyai:

1. A f. évi márcz. 3-ára kitűzött évi közgyűlés elé terjesztendő főtitkári jelentés bemutatása.
2. Az 1895. évi költségvetési javaslat megállapítása.
3. A múlt évi számadások megvizsgálása és a számvizsgáló bizottság jelentése.
4. A pályázatok eredményéről szóló bírálatok bemutatása.
5. A közgyűléshez benyújtandó indítványok tárgyalása.
6. Folyó ügyek.

Nagyvárad, 1895. február 27.

Rádl Ödön,
elnök.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Tisza István: Az egyházpolitikai harcokat a főrendi ellenzék az utóbbi időben a Wekerle kormány ellen személyi térére vitték. Nehogy ez az elv diadalát alterálja ez a személyi küzdés: Wekerlék visszavonultak. Ez becsületes dolog volt. A fuzióról szólván, kijelenti, hogy abból a szempontból, mintha a kormány párt harezképességét fokozni kellene, nincs szükség a fuzióra; de szükség volna a fuzióra a közigazgatási reform szempontjából. Itt ezen a téren, a nemzeti pártnak saját elvei diadaláért, le kellene mondani a pusztá kormánybuktatásról. Amely pillanatban élől áll az őszinte, becsületes megegyesülés alkalma: azt véghez kell vinni. Ma ezt még akadályozzák az egyházpolitika és a nemzeti követelések. Konstatálja, hogy a kormány párt és Szapáry Gyula az 1867-es alap változatlan föntartását kívánják. De két szónok a Szapáry pártból másképp nyilatkozott.

A nemzeti párt nemzeti követeléseire nézve konstatálni kívánja, hogy azok nagyon klasztikusak: tartalmuk az, hogy a 67-es kiegyezés nem lépett voltaképp teljességében addig életbe, amíg a nemzeti követelések nem teljesülnek. Csodálkozik a fölött, hogy a nemzeti pártnak 20 év óta mégis kiegyezési politikuskoknak vallják magukat; ámde csak az utóbbi időben állottak elő a követeléseikkel. Prokovatív nemzeti jellegű föllépésükkel még inkább föllobantották a nemzetiségi mozgalmak tüzét. Nem volna tanácsos és politikus a kiegyezési művet, amely a magyar nemzetre a legbeesesebb, megbolygatni, mert ez például szolgálna a megbontásra, a monarkia másik felének tartományaiban.

Ha a nemzeti párt az erre irányuló küzdelméről lemond: semmi akadálya a fuziónak. Elfogadja a költségvetést. (Taps a jobb oldalon. Gunyos kacaj a nemzeti párton. A szónokot Wekerle, Bánffy, Berzeviczy és sokan üdvözlök.)

Báthlyen Gábor: Tisza beszéde után kijelenti, hogy a nemzeti párt és a szabadelvű párt között újból szélesült az áthidalhatatlan ür. (Taps, éljenzés a nemzeti párt oldalán.) Csudálatos egy logikának tartja azt, amikor Tisza István azt kívánja, hogy hazafiságból mondjon le azokról a követeléseiről, amelyeket hazafiasoknak tart. A szász paktumról az a fölfogása, hogy a paklizással a kormány maga is belépett a szász néppártba. Az Emkéről kimutatja, mennyivel támogatja a kormányt: az iskolák számára könyveket, tanítóknak fizetést stb. adván. Nem szavazza meg a javaslatot.

Az elnök: 2 óra 18 perczkor az ülést bezárja.

Holnap folytatják a vitát.

A király Porosz vezértábornagy.

Bécs, febr. 28 (Saját tud. távirata.) Vilmos német császár I. Ferencz József ő Felségét vezértábornagygyá nevezte ki. A jelvényeket tegnap nyújtották át a királynak.

Justh—Ötvös frakció egyesülése.

Budapest, febr. 28. (Saját tudósítónk táv.) Ma délután a kilépettek közül 25-en összejöttek Justh Gyulánál vegyesen Justh és Ötvös-pártiak. Ötvösért külön deputációt menesztettek. A tanácskozás célja egy manifesztum összeállítása, mely okát adná a közjogi ellenzék eme két frakciója-egyesülésének.

A Bobula mandátuma.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. távirata.) Ma a képviselőház folyosói élénk, mozgalmas képet nyújtottak. A szabadelvű párt korifeusai suttogtak, tanácskoztak, vitatkoztak. Arról volt szó, hogy a esődbe került Bobulának le kell-e tenni a mandátumot. A praecedens esetek erre a kérdésre igenlőleg felelnek. Ugy látszik azonban, hogy a szabadelvű pártban szokásos esérés-csavarással megmentik Bobula számára a lubló mandátumot. Ez esetben az ellenzék a választási törvényre akar hivatkozni, mely szerint a esődbe került képviselő nem lehet tagja a háznak.

„Klerikálisok fuziója.“

Budapest, febr. 28. (Saját tud. távirata.) A napokban a képviselőház egyik tanácskozó termében gr. Károlyi Sándor és Deéry Zoltán, Bartha Miklós és Hoitsy Pál, Tibán Antal és Györffy Gyula, tehát 2 nemzeti párti, 2 közjogi ellenzéki és 2 pártönkivüli képviselő bizalmas jellegű konferenciát tartottak, melyben a nevezett pártok egyetértő parlamenti működésének módozatait beszélték meg. — A szabadelvű bürze-párt ezt a hírt a »klerikálisok fuziója« czimén nagy konsternációval fogadta.

Dr. Hérics Tóth János.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. táv.) A hivatalos lap mai száma közli dr. Hérics Tóth János kuriai bírónak ő Felsége által történt kinevezését a budapesti ítélő tábla tanácselnökévé.

Zsilinszky pörben.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. távirata.) Sima Ferencz a csongrádmegyei gazdasági egyelet nevében pert indított Zsilinszky Mihály közoktatásügyi államtitkár ellen, mivel akkor midőn Zsilinszky ennek az egyeletnek elnöke volt, a titkár elsikkasztotta az egyelet egész vagyonát és az elnök az elsikkasztott összeg megtérítését megígérte. Most az ígértet be nem váltásáért perelik az új államtitkárt.

Halálra ítélt asszony.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. távirata.) A szegedi törvényszék kétél-halálra ítélt Orosz Mária rosszéletű nőt, aki a három Balázs leánnyal szövetkezve tavaly isszonyu kegyetlenséggel meggyilkolta Faragó Albert szegedi mesterembert. A Balázs leányok közül kettő 15—15 évi fegyházat, a legkisebb pedig 2 évi fegyházat kapott.

Az új orosz külügyminiszter.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. táv.) Az orosz czár által kinevezett új külügyminiszter, Staal, már 72 éves és föltétlenül a békének barátja.

Megölte a bánat.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. táv.) Pappszász György volt országos képviselő, akinek a felesége fia halála fölötti elkeseredésében nemrég öngyilkos lett, tegnap meghalt. Megölte a bánat.

Elhagyta a zászlóját.

Budapest, febr. 28. (Saját tud. táv.) Tóth Ernő országgyűlési képviselő kijelentette, hogy belép a Just-féle ellenzék töredékbe.

Közgazdaság.

Törvényjavaslat a szőlők rekonstrukciója érdekében.

Az országos filloxera-bizottság gróf Festeticch Andor földmívelésügyi miniszter elnöke mellett, melyen Doboka János osz. tan. országos borászati kormánybiztos előadta azt a törvényjavaslatot, melyet a földmívelésügyi miniszter a filloxera által elpusztított szőlők rekonstrukciója érdekében szerkesztett. A miniszter az állami amerikai szőlőtelepek szaporítása és kibővítése céljából 1640 kat. hold új állami amerikai szőlőtelep létesítését tervezi, melylyel a jelenlegi telepek kiterjedése 1800 kat. holdra emeltetnék. Ezeknek a telepeknek beültetése fokozatosan 6 év alatt tervezetik s teljes beültetése után az évi amerikai vesszőtermés 140—144 millió leend. E vesszők részint tetemesen leszállított áron, részint pedig ingyen lennének kiosztandók.

E telepek célja, a vesszőtermelésen kívül oltványkészítés s az ott alkalmazandó munkásoknak gyakorlati kiképzése s díjazással összekötött oltási tanfolyamok tartása is leend. A telepek befektési költségeire 1.400.000 forint szükséges, mely a törvényjavaslat értelmében 6 évre felosztva külön boesáttatnék a földmívelési miniszter rendelkezésére. E költségben benne foglaltatnak egy Budapesten tervezett szőlészeti és borászati kísérleti állomás felállításának költségei is. E javaslatához többen hozzászóltak, amiért a miniszter meleg köszönetet mondott, de figyelembe egy felszólalást sem vett, daczára annak, hogy több oly javaslat is történt, mely a szőlők rekonstrukciójának csakis előnyére válhatnék.

Szőlőink megvédése a szőlőragya ellen.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a szőlőragya elleni védekezés tárgyában szabályrendeletet alkotott, mely az illetékes miniszterium részéről jóváhagyatván, a közgyűlésen ki is hirdettetett.

A közérdekű szabályrendeletet ezennel közöljük.

Szabályrendelet.

A szőlőragya (perenospora viticola) elleni köteles védekezéséről.

1. §. A szőlőragya (perenospora viticola) szőlőpusztító gomba ellen a védekezés Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város területén levő hegyi szőlőkben kötelezővé tétetik.

2. §. Minden szőlőtulajdonos köteles szőlőjét első ízben az év június havában megpermetezni.

3. §. A permetezéshez a tapasztalat által jónak bizonyult és a hegyi választmány által megállapított szerek és oldatok használandók.

4. §. A hegybíró a hegykerülők által minden év június első felében és augusztus 5-ik napjáig az összes szőlőket feljártatni s meggyőződni köteles arról, hogy a permetezés minden szőlőben megtörtént-e, s azon szőlőtulajdonost, ki a permetezést a 2-ik §-ban előirt határidőig nem teljesíti, az eljárás megindítása s a 7. §-ban előirt büntetés kiszabása végett a rendőrkapitányi hivatalhoz bejelenti.

Azon esetben, ha az időjárás miatt a kétszer permetezés elégtelennek bizonyulna, a szőlőbirtokosok hegyi választmányának jogában leend a szükséghez képest többszöri permetezés foganatosítására a szőlőbirtokosokat egyenként felhívni.

5. §. A 4. §-ban megállapított határidőben foganatosított vizsgálat alkalmával permetezetlenül talált szőlőket a hegyi választmány a szőlőtulajdonos költségére saját alkalmazottjai által megpermeteztetni s az ez által felmerült költségekről szerzett kimutatást, melyben a munkadíjon felül a permetezésre felhasznált

anyag értéke is felszámítandó a szőlőtulajdonosok esetleg bérlőjétől közigazgatási végrehajtás útján leendő behajtás végett a városi adóhivatalhoz átteszi.

6. §. A városi adóhivatal az általa behajtott permetezési költségeket a szőlőbirtokosok hegyi választmányára pénztárának számolja le.

7. §. Azon szőlőbirtokos, aki a permetezést a 2. §-ban előírt határidőig pontosan nem teljesíti 1 frttól 20 frtig terjedő pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén az 1879. évi XL. t. cz. 22. §. alkalmazása mellett, megfelelő elzárással büntetendő.

Az ezen §. alapján kiszabott pénzbüntetésből befolyó összeg a városi árvaház alapot illeti.

8. §. Ezen szabályrendeletbe ütköző kihágások esetében első fokulag a rendőrkapitány, másod fokulag a városi tanács és harmad fokulag a m. kir. belügyminiszter határoz.

9. §. Ezen szabályrendelet kormányhatósági jóváhagyás után a törvényhatósági bizottság ülésén történt kihirdeléstől számított 15-ik napon lép életbe és végrehajtásával a városi tanács megbíztatik.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. február 28.

I. Készaru üzlet. A buzakészletek Amerikában 8 nap óta körülbelül 3 millió bushellel csökkentek, másrészt pedig Európa szükségletei fedezését élénkebb tempóban eszközölvén, New-Yorkban a buza tegnap 1 centtel zárult és továbbra is a la hausse irányzatban marad. Ezen kedvezőbb fordulat nálunk is kellemesebb hangulatot keltett, malmaink vételkedvét élesztette és ezáltal a készbuza ár 2 és fél krral javult. Az eladások hazai buzából 30000 q-t tettek ki.

Idegen buzákból 4400 q. szerb áru kelt el, mely az újpesti kikötőben telett és melynek részletezése a követ-

kező: 1000 q. 79 k. 5.60 frt, 3400 q. 78 kr. 5.47 és fél frt, vámentesen, őrlési engedéllyel.

Rozs irányzata csendes.

Árpa irányzata nyugodt; a takarmány iránti kereslet fokozódik.

Tengeri irányzata szilárd. 6.35 6.40 frtnyi áron. Beeskereken egy tétel tengeri 5.75 frton kelt el.

Zab irányzata szilárd. Elkelt: 200 q. 6.30 frt, 200 q. 6.39 frt, 200 q. 6.20 frt, 100 q. 6 frt készpénzfizetés ellen.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

		B u z a			
		100 kgr. ára		100 kgr. ára	
		frttól	frtig	frttól	frtig
F a j					
Bánsági	uj	74	—	75	—
"	uj	76	—	77	—
"	uj	78	6.45	79	6.50
"	uj	80	6.55	81	6.60
"	uj	82	6.65	83	6.70
Tiszavidéki	uj	74	—	75	—
"	uj	76	—	77	—
"	uj	78	6.50	79	6.55
"	uj	80	6.60	81	6.65
"	uj	82	6.70	83	6.75
Pestvidéki	uj	74	—	75	—
"	uj	76	—	77	—
"	uj	78	6.50	79	6.55
"	uj	80	6.60	81	6.65
"	uj	82	6.70	83	6.75
Fejérmegyei	uj	74	—	75	—
"	uj	76	—	77	—
"	uj	78	6.50	79	6.55
"	uj	80	6.60	81	6.65
"	uj	82	6.70	83	6.75
Bácskai	uj	76	—	77	—
"	uj	78	6.60	79	6.65
"	uj	80	6.70	81	6.75
"	uj	82	6.80	83	6.85
Román	uj	74	—	75	—
"	uj	76	—	77	—
"	uj	78	—	79	—
"	uj	80	—	81	—
Szerb	uj	74	—	75	—
"	uj	76	—	77	—
"	uj	78	—	79	—
"	uj	80	—	81	—
Bolgá	uj	74	—	75	—
"	uj	76	—	77	—
"	uj	78	—	79	—

II. Határidő üzlet. A külföldi hausse nálunk további árvajulást létesített. Élénk fedezési és vételkedvi kifejlése mellett buza 3—4 krral, rozs 2 krral emelkedett, mely emelkedett, mely emelkedés azonban delután túlyomó eladási megbízások következtében veszendőbe ment. Zab tavaszra szintén szilárd irányzatban maradt, míg ellenben zabban öszre 5—6 krnyi ársökkenés állott be és immár 10 krral olcsóbban jegyez, mint a zab tavaszra.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.46—6.50 frt, buza öszre 6.89—6.92 frt, rozs tavaszra 5.40—5.43 frt, tengeri máj.—jun. 6.20—6.23 frt, zab tavaszra 6.02—6.05 forint, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 10.55—10.65 forint.

Sertés-üzlet.

Köbánya, február 28. Készlet: 112.769 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 46—47 kr.; közép: 46—47 kr.; süldő kövér: 48½—49½ kr.; sovány: 47—48 kr.; Román: —; Szerb kövér 46—47 kr.; könnyű 44½—45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén: 1895. febr. 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	124.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	—	—	—	—	128.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	—	—	—	—	104.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	125.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	161.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	150.—
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	101.20
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.20
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	125.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	158.25
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1075.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	470.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	395.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	398.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	981.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	60.45
London vista	—	—	—	—	123.70
Paris vista	—	—	—	—	49.—
20 márkás arany	—	—	—	—	12.09

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, báli meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok,** valamint **falragaszok** legizlésesebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati iveri, Templomszámadási iveri, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen újonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

••• Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. •••